

Karlstadmodellen

Framväxten av Karlstadmodellen

Karlstadmodellen har vuxit fram genom ett samarbete mellan många olika människor under 30 års tid. Arbetssättet har varit att involvera viktiga vuxna och fördela inflytande och ansvar i såväl själva utförandet av språkträningen men också i de forskningsuppgifter som utförts. Detta arbetssätt - som ligger deltagande forskningsmetod nära - har genomsyrat och genomsyrar samarbetet vid språkträningen också idag.

Indviden

I absoluta fokus har förstås barnet/den unge/den vuxne med språkstörning stått. Utan alla dessa personer hade vi inte lärt oss någonting och Karlstadmodellen hade bara varit en tom pappersprodukt. Det har genom alla dessa år varit så, att barnen/de unga/de vuxna visat vägen för oss andra. Och inte bara för oss; genom att visa sin språkliga kompetens har de påverkat beslutsfattare och myndighetspersoner så att yngre individer med språkstörning haft lättare att få stöd och hjälp.

Detta är den stora paradoxen. För att få tillgång till språkträning måste resultatet bevisas av dem som behöver språkträningen.

Föräldrar/familj

Föräldrar och familj har på olika vis haft en avgörande betydelse för modellens framväxt. Föräldrar och familj har en unik vetskap om *indviden* och familjens livssituation, även om denna vetskap som regel är tyst kunskap. De har en gemensam historia med *indviden* vilket ger en speciell kunskap om honom/henne och hans/hennes (och familjens) behov. De har en gemensam framtid med *indviden* vilket ger en kontinuitet som bäddar för en unik motivation och ett emotionellt engagemang. Familjen är den viktigaste resursen i *individens* utveckling eftersom ingen annan har en delaktighet som deras i *individens* unika historia. Av speciellt stor vikt har samarbetet med föräldrar/familjer med andra länders traditioner och kulturer varit.

Personal

Olika typer av personalkategorier (habilitering, sjukvård, förskola, skola, dagcenter, boende, fritid) har också bidragit med sina kunskaper och erfarenheter som självklart varit av en annan art än föräldrars. De har en unik vardagserfarenhet av *indviden* på de sociala arenor där de mötts. Deras behov och deras syn på språkstörning och språkträning har också i många fall skiljt sig från föräldrars. Genom att samarbeta har de olika behoven, målen och metoderna kunnat samordnas till olika helheter.

Forskare

Under hela framväxten av Karlstadmodellen har forskning och praxis gått hand i hand. Frågeställningar som uppkommit i praxis har kunnat lyftas till små forskningsprojekt. Det motsatta har också gällt; frågeställningar som uppkommit i forskningsarbetet har kunna testas direkt i pågående språkträning. På detta sätt har grundforskning varvats med aktionsinriktad forskning och utvecklingsarbete. Många är också de högskolestuderande som genom åren gjort uppsatser för 60 eller 80 poäng och på detta sätt bidragit till uppbyggandet av kunskap

Schematiskt kan framväxten av dagens Karlstadmodell beskrivas om i figuren nedan.

Till en början var forskningen knuten till Umeå universitet, senare till Högskolan i Karlstad, så Karlstads universitet och Karolinska universitetssjukhuset. Under åren har också samarbeten förekommit med institutioner i andra länder.

